

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 86. — ŠTEV. 86.

NEW YORK, TUESDAY, APRIL 12, 1932. — TOREK, 12. APRILA 1932

VOLUME XXXX. — LETNIK XXXX.

V ANDAH SO ZACELI BRUHATI TRIJE VELIKI VULKANI

BRUHANJE JE V ZVEZI Z MOČNIMI POTRESI; PREBIVALCI V STRAHU BEŽE

Gost pepel je pokrnil vso okolico. — Iz žrel ognjenikov švigajo visoki ognjeni stebri. — Prebivalstvu je še dobro v spominu opustošenje, ki ga je povzročil potres pred dobrimi tremi leti. — Ljudje prenočujejo na prostem, ker preti hišam nevarnost, da se vsak hip porušijo.

SANTIAGO, Chile, 11. aprila. — Trije vulkani v Chile so začeli z vso silo bruhati.

V velikem ozemlju med Linores, provinca Maule, in San Felipe, provinca Aconcaugua, se prebivalstvo strahoma ozira na vulkana Tinguiririca in Quisapu, dočim je začel istočasno bruhati in argentinski meji vulkan Cordillerai.

Silne eksplozije, spremljane od ognjenih plamenov so povzročile med prebivalstvom vasi Talca, Curio, Rancagua in Quillota strahovito paniko.

Ljudje so namrec še prav dobro spominjajo vulkanskega izbruha in strašnega potresa v Talci, ki se je pojavil dne 1. decembra leta 1928.

Potresne sunke spremlja podzemno grmenje, iz žrel vulkanov pa švigajo visoki ognjeni stebri in osvetljujemo temno noč.

V Quilloti prenočujejo ljudje na prostem, ker se boje, da se jim bodo vsak hip podrle stanovanjske hiše.

Iz opazovalnice iz El Salto javljajo, da je začelo v soboto popoldne v vulkanih grmeti. Istočasno so se pojavili tudi močni potresni sunki.

Strokovnjaki so mnenja, da je delovanje treh vulkanov posledica izbruha vulkana Llaima, ki ne prestanto bruha že izza aprila meseca leta 1927.

V svrhu opazovanja vulkanske delavnosti je poslala vlada proti pozorišču posebno ekspedicijo, ki je opremljena z avtomobili, konji in letali.

Član te ekspedicije se je danes vrnil sem ter sporočil, da je ozemlje v okrožju več milj pokrito več čevljev visoko s pepelom.

Poljedelci so spravili črede v hleve, ker pada neprestano dež, pomešan s pepelom in žveplom.

Središče vulkanske delavnosti tvori vulkan Tinguiririca, ki je štirinajst tisoč čevljev visok ter se nahaja v provinci Colchagua.

BUENOS AIRES, Argentina, 1. aprila. — Vulkanški pepel, podoben drobnemu snegu, je pokrnil preko noči vse strehe in ceste. V zraku je toliko pepela, da je videti sonce kot veliko sivkasto krogljo.

Prebivalstvo mesta Mendoza, ki leži med Buenos Aires in vulkanskim ozemljem, je občutilo močne potresne sunke.

Če je izgubilo kaj ljudi življenje, se dosedaj še ni dalo dognati. V Buenos Aires in Montevideo je padlo v teku dveh ur par polcev pepela. Buenos Aires je oddaljen petsto milj od Montevidea ter leži sto milj vzhodno od vulkanskega ozemlja.

Casopisje zatrjuje, da pepel ni nobeno znamenje resnične nevarnosti, dasi povzroča dosti neprijetnosti. Pepel se oprijema oblek, povzroča očesne bolečine in prodira v stanovanje. Meteorologi so izračunali, da je padlo več tisoč ton pepela.

Po raznih argentinskih mestih so morali prižgati na ulicah svetilke, ker je pepel sonce skoro popolnoma zatemnel.

Promet na ulicah je zelo oviran, in se je zadnje dni zgodilo že dosti avtomobilskih nesreč.

Promet na železnih cestah je nereden, ker se vlaki le počasi pomikajo naprej.

Lindbergh ni izgubil upanja

HOOVERJU NI ZA PLAČO

Rekel je, do je zadovoljen s plačo \$1 na leto. Gospodarska konferenca v Beli hiši.

Washington, D. C., 11. aprila. Predsednik Hoover se je ponudil, da sprejme \$1 predsedniške plače na leto.

Senatorji, ki so se udeležili dolge gospodarske konference v Beli hiši so izjavili, da je Hoover zadovoljen z vsako plačo, ki mu jo določi kongres.

Načelnik gospodarskega odbora senator McDuffie pa je pojasnil predsedniku, da je protipostavno, da bi kongres znižal predsednikovo plačo ter mu je svetoval, da si naj predsednik sam določi svojo plačo.

Ker predsednik Združenih držav dobiva \$75,000 na leto, je rekel Hoover, da je zadovoljen, ako se mu plača zniža za \$74,999 in da dobi samo \$1 letne plače.

RAZPUŠČEN BEOGRADSKI MESTNI SVET

Beograd, Jugoslavija, 11. aprila. — V sklad kraljevega ukaza je bil razpuščen beogradski mestni svet, katerega bo nadomestil župan in dva namestnika. Iz ukaza ni razvidno, zakaj je kralj razpuštil mestni svet.

Vseničilke, ki je bilo zaradi dijaških nemirov zaprto 1. aprila, ostane na kraljevo odredbo še zaprto do 20. aprila.

ATENTAT NA BANČNEGA PREDSEDNIKA

Berlin, Nemčija, 11. aprila. — Ko je čakal na železniški postaji da bi se odpeljal v Bazel, sta dva napadaleca dr. Rex Rosen in Werner Kertscher streljala na predsednika nemške državne banke in bivšega nemškega kancelarja dr. Hansa Lutherja. Luther ni bil ranjen, toda ena krogla se je zarila v peto nekega železniškega čuvaja.

Dr. Rosen in Kertscher sta se mirno izročila policiji in priznala, da sta hotela ustreliti bančnega predsednika zaradi njegovega delovanja, kot bančni predsednik.

Dr. Luther, ki je ravno hotel stopiti v vlak z nemško delegacijo, ki se bo udeležila seje banke za mednarodno poravnavo v Bazelu, je ostal popolnoma miren. Ko je videl, da sta oba napadaleca v rokah policije, je stopil v vlak, ki je ob času odpeljal.

Rosen in Kertscher sta se pred nekaj meseci pritoževala, da dr. Luther izdaja napačna poročila o finančnem stanju ter sta ga dolžila goljufije. Sodišče ni hotelo pričeti kazenskega postopanja proti njima.

Dr. Rosen in Kertscher sta poznana gospodarska izvedena in priobčujeta v časopisih tozadevne članke.

DVA UBITA PRI GRŠKIH VOLITVAH

Pirej, Grška, 11. aprila. — Pri mestnih volitvah sta bili v spopadih med republikanci in rojalisti ubiti dve osebi, dve pa ranjeni.

PRISELJEVANJE ZELO PADA

Letos bo komaj 30,000 priseljencev. — Najnižje število od leta 1831. — Mnogo jih odpotuje iz dežele.

Washington, D. C., 11. aprila. Priseljevanje tujcev tekom 1932 fiskalnega leta, ki traja od 30. junija 1931 do 30. junija 1932, je tako nazadovalo, da bo konec fiskalnega leta, ako ostane še zadnje tri mesece na razmeroma isti višini, znašalo število novih naseljenecv komaj 30,500. To bo najnižje število v mnogih letih. Število priseljenih tujcev tekom osmih mesecev je znašalo 25,939 v primeri z 82,759 priseljenecv v isti dobi lanskega leta.

Celo lansko fiskalno leto se je naselilo v Združenih državah 97,139 oseb. Ako bo letošnje leto do 30. junija kazalo isto padanje, kot do sedaj, bo prišlo v tem letu v deželo samo 30,446 oseb. Zapiske o priseljevanju je treba odpri do leta 1831, da najdemo manjše število priseljenecv kot letos. Leta 1831 se je naselilo 22,633 tujcev, naslednjega leta pa že 60,482, katerega število letošnje leto ne more prekositi.

Kako zelo se je skrčilo priseljevanje, se najbolje razvidi, ako pomislimo, da je prišlo leta 1930 v deželo 241,700 novih naseljenecv. Višek je doseglo naseljevanje leta 1914, ko je prišlo v deželo 1,218,480 naseljenecv. Nasproti priseljevanju pa stalno naraščajo deportacije. Leta 1931 je bilo deportiranih 11,235 tujcev, letos pa 12,276.

Mnogo ljudi pa tudi prostovoljno odpotuje iz dežele v druge države za stalno bivanje. Temu je v prvi vrsti kriva nezaposelnost v Združenih državah.

BOLJŠEVIKI POBIJAJO KOREJCE

Na sovjetski meji je bilo ustreljenih dvajset Korejcev. — Skušali so prekorčiti rusko mejo.

Tokio, Japonska, 11. aprila. — Poročevalce za japonski list Nippon Denpo poroča iz Čjentaov v Mandžuriji, da so sovjetski vojniki ustrelili dvajset Korejcev na korejsko-sibirski meji, ker so hoteli iti preko meje v rusko ozemlje.

Poročevalce tudi pravi, da se nahajajo ob korejski meji sovjetske straže.

Sanghaj, Kitajska, 11. aprila. Reparstvo zapadno od Sanghaja v smeri proti jezeru Taihu se je tako razširilo, da je v teh krajih trgovina popolnoma zastaja.

Zadnje dni so roparji napravili več zelo drznih napadov in so odnesli raznega blaga v vrednosti \$250,000. Oblasti so brez vsake moči proti roparjem. Roparji so tudi odvedli štirideset odraslih oseb in otrok v svrhu odkupnine.

Trgovalci pravijo, da imajo roparji svoj glavni stan v bližini jezera Taihu, ki se nahaja 70 milj zapadno od Sanghaja.

PREROKOVANJE NORRISA SE JE URESNIČILO

Leta 1917 je glasoval proti predlogi, da se Združene države vmešajo v vojno. — Svaril je senat pred dolgovi.

Washington, D. C., 11. aprila. V dolgoletni politični karieri senatorja Norrisa iz Nebrasko je ena točka, o kateri zelo malokdaj govori v javnosti.

To je bilo v oni viharni seji 4. aprila 1917, ko je senator Norris glasoval proti resoluciji, da bi šle Združene države v vojno in sedaj je še edini senator, ki je glasoval proti vojni.

Senator Norris nikakor ne mara, da bi bilo to pozabljeno, kajti še sedaj je zelo vesel in je prepričan, da je bilo to njegovo najboljšo delo, kar ga je izvršil v politiki.

Pred nekaj dnevi, ko je bila v senatu debata o izboljšanju vladnega gospodarstva, se ni mogel premagati, da bi spomnil zbornico na ta dogodek. Norris je rekel svojim kolegom, da je zelo težko urediti in omejiti državne izdatke, kajti sedanji ogromni izdatki so posledica ameriške udeležbe v svetovni vojni.

— Jaz sem edini v tej zbornici, — je rekel Norris, — ki sem glasoval proti napovedi vojne in od te vojne so prišli velikanski izdatki, ki so natančno določeni.

— Ne vem, kako bi mogli zmanjšati te izdatke. Najeli smo muzikanta in zlagaj ga moramo plačati, kot smo se z njim pogodili. V senatu je mogoče še nekaj senatorjev, ki so leta 1917 glasovali za napoved vojne, pa se ni nobeden oglašil na Norrisovo pripombo.

Med drugim je tudi Norris leta 1917 rekel:

— Nakupili bomo dolga in naši potomci, ki bodo prišli za nami, ga bodo morali plačati. Milijoni nerojenih bodo krivili svoje hrbte v jarnu, da bodo plačali strašni korak, katerega hočemo sejal napraviti.

— Vem, da ni v moji moči, da bi ustavljal ta korak. Pripravljen sem dati svoje življenje, ako bi mogel preprečiti, da ta resolucija ne bi bila sprejeta.

— Ako sprejmemo to resolucijo, potem bomo vrgli Ameriko v zapletljaje, ki ne bodo končani z vojno, temveč bodo živeli in bodo prinesli težke posledice še na več generacij, ki sedaj še niso rojene.

Ali so to prerokške besede?

ZUPAN SE JE ODPOVEDAL SOCIJALIZMU

Racine, Wis., 11. aprila. — Socijalistični župan Viljem Svoboda je naznanil svoj odstop od socijalistične stranke.

Pravi, da je izgubil potrpljenje z diktatorsko politiko, katero vodi socijalistična stranka v državi. Rekel je, da je odstopil, ker so ga milwauski socijalisti prisilili, da je vetiral nekaj krajevnih sklepov proti svoji volji.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

JOHN F. CONDON JE IGRAL VLOGO POSREDOVALCA

Lindbergh bo v doglednem času dobil svojo otroka nazaj, — je izjavil sivolasi dr. John F. Condon, ki je igral vlogo posredovalca med dozdevnimi odvajalci in polkovnikom Lindberghom. Condon je tudi izročil zastopniku odvajalcev odkupnino v znesku \$50,000.

Z odvajalci je stopil v stik potom oglasov, katere je podpisoval z imenom "Jafsie".

Prejšnji teden se je Condon sestal na nekem pokopališču v Bronxu z nekim človekom, katerega je opisal kot 45 let starega visokega in plavalnega Nemea ali Skandinavea. Neznane mu je dal šop otrokovih las in košček njegove obleke, kar je potrdilo Lindbergha v domnevi, da ima opravka s pravimi ljudmi.

Pri drugem sestanku je izročil dr. Condon naznanen petdeset tisoč dolarjev, in slednji mu je rekel, da bo dobil otroka naslednjega dne na neki jahti ob pomplu na Martha's Vineyard.

Lindbergh se je v spremstvu Condona in svojega odvetnika podal na označeni prostor, p. ni dobil ničesar.

Takoj nato je objavil številke bankovcev, ki so bili izročeni odvajalcem.

Rečeno je bilo, da so se odvajalci najbrž premislili in bodo zahtevali plačilo v zlatu.

Včeraj je prišla v nek trgovi v Greenwich, Conn., neka ženska ter hotela plačati z dvajsetdolarskim bankovcem. Previdni trgovci si je bankovec ogledal ter opazil na njem isto številko kot jo je malo prej čital v seznamu. Ženska, videč, da je vzbudila sum, je brez sledu pobegnila.

Na čem temelji dr. Condon svojo izjavo, da bo dobil Lindbergh v kratkem otroka nazaj, ni hotel povedati.

NIKOLAJ JE V BUKAREŠTI

Bukarešta, Romunska, 10. apr. Princ Nikolaj, ki si je nakopal jezo svojega brata, kralja Karola, ker je poročil navadno meščanko, je z aeroplanom prispel v Bukarešto in ga je v imenu kralja pozdravil poveljnik letališča. Oba sta se takoj odpeljala v kraljevo palačo.

Za javnost je bil povratek princa veliko presenečenje, ne pa za vlado in kraljevi dvor. Sklenjeno je bilo, da se sestane ministrski svet in bo pri njegovi seji tudi navzoč princ Nikolaj, ki bo moral izjaviti, ali se odpove svoji ženi, ali pa vsem pravicam romunskega princa.

Medtem ko se je princ nahajal v plači, je kralj Karol predsedoval ministrskemu svetu. Sredi seje je ministrski predsednik Jorga z notranjim ministrom Argo Toianu šel v kraljevo palačo, da so pogaja z Nikolajem. Po dolgem pogajanju sta se vrnila, ne da bi bila kaj dosegla. Kot se je izvedelo, je princ odločno odklonil vsak kompromis, ki bi imel za posledico odpoved svoji ženi.

Z druge strani pa je zopet prišlo poročilo, da kralj Karol ni hotel vzeti svojemu bratu pravice, ki pripadajo kraljevemu prinцу. Uradno je bilo naznanjeno, da je prišel princ Nikolaj v Bukarešto na kratek obisk. Splošno se domneva, da bo Nikolaj v nekaj dneh odpotoval v Pariz, kjer je pustil svojo ženo.

MANJ PARNIKOV NA ATLANTIKU

London, Anglija, 11. aprila. — Zastopniki angleških, francoskih, nemških in ameriških parobrodskih družb so sklenili, da bodo več parnikov vzeli iz prevozne službe v severnem Atlantiku.

Parobrodne družbe so pred kratkim znižale ceno voznim listkom in skušajo sedaj znižati stroške. Določili bodo tudi natančni vozni red, da bo znižana konkurenca med družbami.

Hamburg, Nemčija, 11. aprila. Po zadnjih poročilih stoji v nemških pristaniščih 32 odstotkov vseh nemških ladij. V raznih pristaniščih je 418 parnikov s skupno tonažo 1,190,000 ton.

NIKOLAJ SE NOČE VKLONITI SVOJEMU BRATU

Princ Nikolaj se noče odpovedati ženi. — Dospel je z aeroplanom iz Pariza. — Prigovarjanje ni izdalo.

Bukarešta, Romunska, 11. aprila. — Nova napetost je prišla v razburkano življenje romunske kraljeve rodovine, ko se je brat kralja Karola, 28 let stari princ Nikolaj trdovratno uprl, da bi se odpovedal svoji ženi Luciji Deletji. V sklad tega ostane njegova poroka v novembru na istem stališču kot prej, namreč v očeh romunskega najvišjega sodišča, kot da je ne bi bilo.

Nič še ni znanega, ako je princ Nikolaj izgubil vse svoje pravice kot romunski princ. Mnogokrat je bilo to že poročano, da vodno zopet zanikano in vedno s pripombo, da je dal kralj Karol svojemu bratu še več časa, da se preimisi.

Velika napetost je vladala med narodom, ko je princ Nikolaj pred nekaj tedni s svojo ženo odpotoval iz Bukarešte v Francijo. Kralj Karol ga je zopet povabil, da se vrne in razgovori z njim glede poroke. In v soboto se je pripeljal z aeroplanom.

Medtem ko se je princ nahajal v plači, je kralj Karol predsedoval ministrskemu svetu. Sredi seje je ministrski predsednik Jorga z notranjim ministrom Argo Toianu šel v kraljevo palačo, da so pogaja z Nikolajem. Po dolgem pogajanju sta se vrnila, ne da bi bila kaj dosegla. Kot se je izvedelo, je princ odločno odklonil vsak kompromis, ki bi imel za posledico odpoved svoji ženi.

Z druge strani pa je zopet prišlo poročilo, da kralj Karol ni hotel vzeti svojemu bratu pravice, ki pripadajo kraljevemu prinцу. Uradno je bilo naznanjeno, da je prišel princ Nikolaj v Bukarešto na kratek obisk. Splošno se domneva, da bo Nikolaj v nekaj dneh odpotoval v Pariz, kjer je pustil svojo ženo.

PIJ VINO IN PIVO

Chicago, Ill. 11. aprila. — Ag. Petschauer, ki je obhajala svoj stoti rojstni dan, je dala naslednja navodila za dolgo življenje:

— Pij vino in pivo, če ga moreš dobiti.

— Jej mnogo mesa, kislega zelja in krompirja.

— Pij dve ali tri skodelice močne kave na dan; prideni pa mnogo sladkorja in smetane.

Glas Naroda

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas. Place of business of the corporation and address of above officers: 215 W. 15th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates: Na celo leto velja list za Ameriko \$7.00, in Kanado \$5.00, Za pol leta \$3.50, Za četrt leta \$1.50, Za New York za celo leto \$7.00, Za pol leta \$5.50, Za izozemstvo za celo leto \$7.00, Za pol leta \$5.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

Glas Naroda izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov.

Doplat brez podpisa in osebnosti se ne pričbujejo. Denar naj se blagovoli posiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo da se nam tudi prejšnje bivalnice naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA, 215 W. 15th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3878

INDUSTRIJA IN BODOČA VOJNA

Francoski vojaški in gospodarski izvedence piše: Cevi za topove in oklopne plošče je mogoče izdelovati z istimi parnimi kladivi in hidravličnimi stiskalnici, kakor ladijske vijake in parne kotle.

Bojne ladje je mogoče izdelovati v istih ladjedelnicah kot oceanske parnike, in v slučaju potrebe je mogoče v neverjetno kratkem času izpremeniti vsak prekoceanski parnik v bojno ladjo.

Z malimi preuredbami je mogoče izpremeniti tovarne, v katerih izdelujejo pisalne in računske stroje, v tovarne za izdelovanje strojnih pušk.

Isto je tudi glede munice. Iz premogovne smole pridobiva kemična industrija phenol, kresol in tuluol. Te sestavine je mogoče uporabiti v lekarniške svrhe ali pa za izdelovanje razstreljiv. Iz nekaterih tovarni, ki so potrebne iz izdelovanje barv, je mogoče izdelovati strupene pline.

Celuloza služi za izdelovanje umetne svile in papirja ter za izdelovanje brezdimnega smodnika.

Iz glicerina je mogoče delati milo in dinamit, iz kloro vodorovo za hišne gospodinje in strašen plin fogen; iz broma fotografske plošče in pline, ki povzročajo solzenje.

V industrijskem proizvodnem aparatu je grozovita vojna sila, ki je temvečja, ako so v deželi potrebne surovine na razpolgo.

Ako ima dežela potrebne tovarne in potreben material, se ji ni treba bati sosed, ki ima dvajset milijonov več prebivalcev.

Razorožitev, ki bi onemogočila vojno, bi morala stremiti po uničenju sredstev, ki omogočajo industrijsko vojno produkcijo.

Zahtevati uničenje industrij je pa nesmisel.

Razorožitvene konference bi imele uspeh le v slučaju, če bi imelo delavsko gibanje politično in gospodarsko moč v deželah, ki pridejo v poštev.

NASI V AMERIKI

Frank Čepirto, v Clevelandu je iznašel najmodernejši "mikrometer", kar jih je danes na trgu. Je to njegova iznajdba in produkcija je že v teku. Mikrometer — tako se imenuje mera s katero je mogoče zmerno tako tanek predmet — izdeluje Čepirto Manufacturing Co. Posebnost tega mikrometra je, da je opremljen z indikatorjem, ki natančno pove debelost predmeta, ki se ga meri.

Mr. Čepirto pravi, da v Ameriki se takih mikrometrov sploh ne izdeluje. Podobne mikrometre siicer izdelujejo v Nemčiji, toda stanejo \$75.000, dočim njegov izdelek ne stane več kot od \$10.00 do \$12.100. Novemu podjetju se torej obeta lepa bodočnost.

V Clevelandu je preminula Marija Hočevar, rojena Jernejčič po domače Ukar. Zapuščica soproga, sina in tri hčere. Pokojnica je bila sestra pokojnega Frances Vesel. Doma je bilai z vasi Zagradec-Fužina pri Zatični na Dolenskem, kjer zapuščica brata.

Umrl je v Clevelandu Louis Grandovec, star 71 let doma iz vasi Straža, župnija Trebnje. Pokojni je bolehal še nekaj dni. V Ameriki je bival nad 30 let. V stari domovini zapuščica sestro, tu kaj pa soprogo Heleno, doma iz Proserja. Bil je oče štirim sinovom in eni hčeri iz prejšnjega zakona njegove žene.

28. marca je umrla v Milwaukee, starost 70 let rojakinja Katarina Kušljan, teta poznanegega Mr. Ignac Kušljana. Doma je bila iz Dolenskega ter je bivala v Ameriki blizu 18 let.

Dopisi.

New York, N. Y.

V nedeljo smo na Osmi doživeli neko posebnost. Naš rojak Charles "Eskimo" Planinšek nas je s svojim predavanjem popeljal daleč na sneženi sever. Pokazal nam je več slik, katere je sam napravil v krajih večnega snega.

Slike nam je posamezno razlagal in nam poleg tega povedal še več drugih zanimivih stvari o Eskimih in življenju na visokem severu.

S seboj je imel pri predavanju tudi hčerko in sina, ki sta oba najprej zapela vsak po eno angleško pesem.

Pripovedoval nam je, da Eskimi stalno potujejo in niso nikdar dolgo na istem mestu. Preživljajo se s surovim mesom severnega jelena, severnega medveda, mroža in morskega psa. Ognja ne poznajo. Njih edina hrana je surovo meso. Kožo ubite živali rabijo za obleko in očevo. Stanujejo v snežnih kočah, toda mraza tam človek ne občuti tako kot v južnejših krajih, ker je zrak suh.

Moški imajo edino delo, da lovijo in pobijajo živali, kar traja samo nekaj dni na leto. V enem, dveh ali treh dneh pobijejo toliko živali, da ima družina dovolj mesa za celo leto. Njih žene pa morajo delati vsak dan skozi celo leto. Pripravljati morajo jedi in se ukvarjati z otroci.

Mr. Planinšek se je pretekli teden s čolnom pripeljal iz najsevernejših krajev Kanade v New York. Po raznih rekah jezerih in po morju je prevozil nad 10.000 milj in pot mu je vzela tri leta.

Pri predavanju je povedal, da je bil rojen v Mehiki, kamor je prišel njegov oče s cesarjem Maksimilijanom. Slovensko govori, brati in pisati ga je naučil nek njegov prijatelj v državi Texas. Rekel pa je, da sedaj že trideset let ni govoril slovenski. Težko pa mu je to vrjeti, kajti govori popolnoma gladko in pravilno.

Za seboj ima zelo pisano življenje. Pred leti je bil v Sibiriji. Kako je prišel tja, ni povedal. Tam je iskal dragocene rude in našel je velik kos skoro čistega zlata. Ker pa v Rusiji nikomur ni dovoljeno hraniti zlato in so oblasti izvedele, da ima Planinšek veliko kepo zlata, se je zbal, da ne bi bil poslan v ječo in je pobegnil. Pravi, da je preko Severnega tečja prišel v Kanado.

Tam se je sporočil z nekim eskim-kam dekletom, ki mu je rodila hčerko in sina in je oba pripeljal s seboj v New York. Žena mu je pred štirimi leti umrla.

Mr. Planinšek namerava nekaj časa ostati v New Yorku, kjer bo predaval tudi pri raznih angleških društvih. Govori 14 jezikov.

Prihodnje dni bo tudi predaval v Slovenskem domu v Ridgewoodu. Dan še ni določen. Njegovo predavanje je zelo zanimivo in priporočam Ridgewoodarjem, da ga gredo poslušati.

Poročevalec.

Euclid, O.

Ker se precej časa ni bilo nobene dopisa iz naše naselbine v vašem cenjenem listu Glasu Naroda, sem se jaz namenil napisati par vrstic za javnost, da boste vedeli, da še živimo ob obali našega Erie jezera.

Narava se je začela polagoma zopet prebujati iz spanja in se pripravljati za svoje delo. Zimski vetrovi so nas začeli zapuščati in ponehaviati z svojim močnim tuljenjem. Ako ravno niso bili tako mrzli kakor druge zime, nam vseeno niso ugajali. Za njimi so začele pihati spomladanske sapice. Tu in tam že opazimo poganjati razno cvetje, katero bo zopet krasilo površino zemlje.

Vse se nekam oživlja in pripravljajo k spomladanskemu življenju. Tudi naša društva ne zaostajajo in se prav pridno pripravljajo na svoje spomladanske in poletne prireditve.

Naše dramsko društvo "Adrija" se prav pridno pripravlja na spomladanski koncert, kateri se vrši dne 17. aprila v S. D. Domu na Recher Ave.

Program za ta dan bo bogate vsobine. Nastopi tudi pevsko društvo "Soča" iz Collinwood.

Zatoj se prijazno vabi cenjeno občinstvo na ta koncert, kate-

ri bo že drugi odkar društvo obstoji, priredilo je pa že precejšnje število iger v preteklosti. Začetek koncerta bo ob 2.30 popoldne. Vstopnice so po 50c, katere bodo dobre tudi zvečer.

Vstopnice samo za ples, to je po koncertu zvečer, bodo pa 25c.

Ker je čisti prebitek namenjen za izobrazbo, razvoj in širjenje kulturnega življenja v naselbini, zatoj naj ne bo nikomur žal, ako se mu je le mogoče udeležiti. Slišali boste in videli, kaj smo pripravili za vas. Tudi tukaj rojena mladina, fantje in dekleta se zanimajo za slovensko pesem, samo pfovaditi jih je treba zahajati v družbo kulturnih delavcev, kar jim ne bo škodilo v njihovem življenju. Bolje je, da se nekaj uče nego nič. Pri tem pa treba seveda pomoči tudi od starišev samih, tudi vi se morate zanimati in navajati svoje otroke do zanimanja za kulturno življenje.

Zatoj vsi na koncert dram. društva "Adrija" dne 17. aprila.

M. Debevec, tajnik in blagajnik.

Chicago, Ill.

Cenjeno uredništvo Glasa Naroda! — Ker ravno pošiljam naročino za osem naročnikov, naj malo popišem novice iz Chicage. Ne vem, zakaj je tako malo dopisov od tukaj. Časa je več kot dovolj za pisati, saj imamo nedeljo vsak dan, ker je vsak dan več ljudi brez dela. Naj malo poročam o volitvah, ki se bodo vršile 12. aprila za gubernerja in senatorje. Bil je se vroči boj med demokrati in republikanci. Zdaj se vsak priporoča volilec za glas in obljublja, da bo delal za delavca, ko je pa izvoljen, se pa ne zmeni za delavca.

Ko bi bili Slovenci bolj zložni med seboj tukaj v Chicagi, bi lahko imeli kakega svojega rokaja v mestnem uradu. Saj je nas okoli deset tisoč, samo slovnosti je treba, pa bi vse vnapre, ali kaj se hoče, ker je preveč strankarstva in nevoščljivosti med nama. Veselje je tudi zmiraj veliko, čeprav so slabi časi, pa saj se mora človek včasih povesečiti in pozabiti svoje skrbi in težave. Tako bo priredila tukaj rojena Slovenka Mrs. Justina Kosmac Cebliški svoj prvi pevski koncert v nedeljo 17. aprila v šolski dvorani na Lincoln in 22. cesti. Začetek ob osmi uri zvečer.

Ker je že poznana med nami kot izvrstna pevka, bomo gotovo napolnili dvorano do zadnjega kota, potem bo imelo žensko društvo "Zvezda", št. 170 J. S. K. J. 7. maja plesno veselico v Masonic Temple Hall na Milard in 23. St. Vstopnice so že sedaj naprodaj pri vseh članicah po 25c, pri vratih bodo pa 35c.

Torej sezite po njih in se udeležite v velikem številu.

Pozdrav vsem rojakom, posebno pa Zgagi.

Frances Lukanič.

DIKTATOR POLJSKE REPUBLIKE

Peter Zgaga

DOMOVINA NA RADIO.

Slovensko pevsko društvo "Domovina", ki se je predlansko preselilo iz New Yorka v Brooklyn, je bilo prvo slovensko društvo, ki je pelo po radio. To je bilo pred sedmimi ali osmimi leti, in pri oni priliki sem zapisal, da ni dotodaj slovenska pesem še nikdar računala z milijoni poslušalcev.

Kaj so peli tedaj Domovinaši se ne spominjam več, vem le, da mi je bilo prijetno pri sreč, ko sem sedel ob primitivnem radio-

mačimi nasprotniki. Pa ni izgubil poguma, zarja upanja se je končno le začela svetlikati. Rusi so se namreč umaknili iz Varšave. Vzbulil se je sedaj narod, vzbudila se je v njem sedaj vera v lastne moči in svojo neodvisnost. Prostovaljeji so trumoma prihajali v njegove legije. Pilsudski je stal na čelu velike narodne vojske. Berlin, čuteč katastrofo, si ga je skušal pridobiti na svojo stran, toda Pilsudski ni šel. Nemoem na finanice ter jim odrekel prisrge, ki so jo od njega zahtevali. Leta 1917 je slovensko proklamiral svobodo in združjenje vseh poljskih dežel. Vso oblast je imel sedaj sam v svojih rokah, toda ni hotel postati deela svojevoljno diktator, zato je razpisal volitve in sejm je 20. februarja 1919 imenoval Pilsudskega za predsednika države.

Še se ni dodobra zavedel poljski narod od svojega prekipelja, joga veselja nad odrešeno domovino, je že na vseh mejah začel svigati vojni plamen. Nemoi so začeli korakati v Poznanjsko, na vzhodu so Ukrajinci, naščuvani od Avstrijevce povzročili strašno bratomorno klanje, od severa so se bližali boljševiki. — zdelo se je: bliža se drugi "potop" — in Poljska bo utonila za vedno.

V teh kritičnih trenutkih, v vrtimeu zmešnjav, mnogi in narčtov, je Pilsudski zbral veliko narodno vojsko in šel braniti meje domovine. Mnogi so mu nasprotovali, češ zastoj je nastopati z mečem proti toli številnejšemu sovražniku, zmagovita antanta bo pravično rešila obmejne zadeve. Tedaj je Pilsudski odločno naglasil, da bo usodo Poljske rešil edino meč in če si sami ne bodo zidali domovine, potem bodo vekomaj brez nje. V nekaj tednih je dosegel že čudovite uspehe. Lwow in Vilna sta bila v njegovih rokah in skoraj vsa Poljska je bila očiščena sovražnikov. Pilsudski je sedaj zasnoval gigantski načrt: osvobodje Ukrajine. Že je kot triumfator zavzel njeno prestolico Kijev. Toda prišel je preobrat. Boljševiki, ki so kaj kmalu postali edini gospodarji doma, so vrgli vse svoje sile v Poljsko. Pilsudski je takoj skoncenciral vse svoje sile pred Vašavo. Pred Poljaki je stalo vprašanje: sedaj ali nikoli. Tedaj se zgodil "čudež ob Visli". Poljska narodna vojska je deela uničila mnogo močnejšega in silnjšega sovražnika. S to zmagovo se more primerjati edino tista Jana Sobieskega proti Turkom pred Dnajem. Na prošnjo boljševikov je Pilsudski sklenil z njimi leta 1921 v Rigi zelo ugoden mir — in Poljska je končno zadihala prosto.

Od tega časa pa vse do danes je Pilsudski ostal voditelj države, deloma po volji naroda, še bolj pa po sili. Leta 1921 je povzročil tak zvano malo revolucijo in prišel ilegalnim potom do vlade. Pozneje se je odpovedal včasih predsedništvu — toda le na videz — v resnici vlada on po svojih prijateljih.

Pilsudski je vojak in kot tak si je pridobil brez dvoma neveljavih zaslug za domovino, ni pa tudi državnik. Za svobodo Poljske republike, ko je ta v normalnem stanju, gotovo ni umestna njegova vojaška diktatura. Vlada večkrat deela samovoljno — brez oziira na močno opozicijo. Po svojem prepričanju je liberalen katoličan in kot tak ima mnogo nasprotnikov vprav med kat. zavednim izobraženstvom.

aparatu in sem jih poslušal. Kajti naša pesem je bila, ki se je s posredovanjem najmoderneje iznajdbe razlegala po Ameriki.

Izza onega časa se je vse precej izpremenilo. Tehnika je izboljšala radio-aparate, in programe je mogoče slišati na razdaljo več tisoč milj.

V nedeljo popoldne sem po dolgem času zopet sedel pri radio in nekam nestrpno čakal, kako bodo Slovenci zapeli.

Dobro so zapeli, to moram reči, posebno solista Mr. Rupnik in Mr. Guardia sta mi ugajala, vsplošnem bi pa naslednje povedal, nemeneč se, če se komu zametim ali ne.

Če pojejo ameriški Slovenci po radio, jih poslušajo izključno le Slovenci. Ne verjamem, če je v nedeljo popoldne donela slovenska pesem še po kakem drugem domu nego izključno le po slovenskih oziroma po jugoslovanskih domoh. Izjema je bila le, če je kak naš človek opozoril svojega prijatelja Irea, Nemea, Italijana, Amerikanca ali kogaržekoli, da bo broadcastano nekaj našega. Tujec je poslušal mogoče on ali dva pesmi, nakar je začel iskati drugod ter poiskal nekaj, kar je bolj prijalo njegovemu poželjenju. Stavil bi skoraj, da zadnje pesmi "Adijo, pa zdravo ostani", ni aem tujec pričakal ter je s tem nehote in nevede nekaj strašno lepega zamudil.

Jaz nisem muzikalec; ne poznam razlike med Beethovenovimi sonatami, med Šopinovimi nokturni in med mojstrskimi deli naših najboljših skladateljev, dočim mi slovenhka pesem vzbudiva srce, in — mi sem sram povedati — tedi solzim se ob nji, če je lepo zapeta.

Če nišem muzikalec; ne poznam razlike med Beethovenovimi sonatami, med Šopinovimi nokturni in med mojstrskimi deli naših najboljših skladateljev, dočim mi slovenhka pesem vzbudiva srce, in — mi sem sram povedati — tedi solzim se ob nji, če je lepo zapeta.

Kdor hoče slišati kaj umetnega, poslušaj programe raznih simfoničnih orkestrrov, ki jih je v Ameriki toliko, da se dela — oprostite, prosim — gnoj iz njih. Kdor hoče slišati umetno cerkevno pesem, zamore vsako nedeljo dobiti na radio-aparatu oratorije, ki jih pojejo svetovno znani, najbolj izvežbani peveci.

Ko bo hotela za visoko glasbo navdušena ameriška publika (katere je strahovito malo), poslušati umetno zapete moderne slovenske skladbe, bo pač treba nuprositi ljubljansko Glasbeno Matice, da bo stopila pred mikrof.

Če hočete v glasbenem pogledu seznaniti tujce z nami, jim zapoje nekaj našega in domačega, dajte jim najlepše, kar imamo, dajte jim našo narodno pesem.

V nji se odraža duša našega naroda, v nji je vsebovano vse naše hipno veselje, trenutno razigranost, v nji je vsebovana značilnost našega naroda — naša globoka bol.

Nič ne rečem — dober pevovodja zamore po dolgem ali kratkem trudu naučiti naše pevce, da bodo perfektno peli najbolj težavno opero. Kdo bi zameril tujenposlušalca, ki bo rekel: — "Le-po je in dobro, toda v newyorskem Metropolitan Operi še dosti bolj pojo".

Nasprotno se bo pa sleherni tujec, ki ima le količkanj srea (tu treba, da bi imel posluš, ali da bi bil in petju izvežban) divil vsaki naši narodni, če je prav in iz duše zapeta.

Advertisement for 'Berilo' (English Slovene Reader) with price \$2.00 and publisher 'Knjigarni Glas Naroda'.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ALFRED MACHARD:

NAPOLEONOV GROB

Pancucule in Bout-de-Bibi, ležeca skupaj na trebuhu na hodniku ulice Plumette, pritiskata uho na kovinasto ploščo, zakrivajočo vhod v kanal, in navdušeno poslušata prejem Indijskega oceana v globinah matere zemlje.

izgovoril je naslednje pomembne besede: — Aarca men raprahawaa sibubendaa? Na kar mu je pet tovarišev v en glas odgovorilo: — Sibubendaa men optuhaw-chraa!

Fantiča sta se že vnaprej veselila svoje vragolije. — Priznaj, da se zdaj vidiš v duhu to staro škaflo, mamico Bignovo. O, prijatelj, to jo nauči udrihati po nama z metlo, če se igra na njenem hodniku.

je pokazal Pancucule na zaklenjena vrata, rekoč: — Tu je grob. Bout-de-Bibi je pa zamahnil z zakrivljenim ključem od skatheo sardin in pripomnil: — A jaz odprem.

SOCIJALNO GOSPODARSTVO V STARI KITAJSKI Stara kitajska država je bila marsikaj preizkusila in zopet zavrgla, s čimer se je začel ukvarjati ostali svet še-le tisočletja pozneje.

nimivo je, da je ta postanek veliko daljši, če se ustavita dve osebi pred izložbenim oknom, in sicer znaša za dve ženski povprečno 33 sek., za žensko in moškega pa 30 sek.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadevi, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

To in ono IZ VSEH DELOV SVETA

Letargično spanje V Bausku na Litavskem so našli sorodniki pred dnevi nekoga 33-letnega kmeta v popolni nezavesti. Zdravnik je ugotovil, da je mož mrtev. Svojci so šli k mizarju, naročili krsto in položili truplo na mrtvaški oder.

Pomanjkanje in draginja v Rusiji.

Po vesteh iz Moskve je veliko pomanjkanje živil v sovjetski Rusiji izzvalo vrsto težkih izredov in ropov. Ko je trust za prodajo masla sporočil, da se bo maslo prodajalo na izkaznice za živila, se je morala pred prodajnim poslopjem velika množica žensk, da bi nakupile masla.

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street New York, N. Y.

POVESTI in ROMANI (Nadaljevanje.) Sredozemci, trd. vez. 60. Stranote vojne 50. Niri smrti, I. zv. 35. Smrt pred hišo 65. Stanley v Afriki 50. Spomin znanega potovalca 150. Siritarjeva Antologija, broš. 80. Sisto Sesto, povest iz Abruce 200. Sin medvedjega loveca, Potopisni roman 30. Študent naj bo, V. zv. 35. Sveta Nofburga 35. Spisje, male povesti 35. Stezozelce 30. Soplek Samotarke 35. Sveta noč 30. Svetlobe in sence 120. Slike (Moško) 60. Spake, humoreska, trda vez. 90. SHAKESPEAREVA DELA: Macbeth, trdo vez. 90. Othelo 70. Sen Kresne noči 70. Skrivnost najdenke 50. Splošna Knjižnica: Št. 1. (Ivan Albrecht) Ranjena gruda, izvorna povest, 104 str., broširano 30. Št. 2. (Rado Murnik) Na Bledu, živirna povest, 181 str., broš. 50. Št. 3. (Ivan Rozman) Testament ljudska drama v 4 delj., broš. 105 strani 35. Št. 4. (Cvetko Golar) Poletne klasje, izbrane pesmi, 184 str., broširano 50. Št. 5. (Fran Milčinski) Gospod Fridolin Zolna in njegove družini, veselomodre črtice I., 72 strani, broširano 25. Št. 6. (Novak) Ljubsumnost 30. Št. 7. Andersonove pripovedke, za slovensko mladino priredila Ulva, 111 strani, broš. 35. Št. 8. Akt štev. 113 75. Št. 9. (Univ. prof. dr. Franc Weber.) Problemi sodobne filozofije, 347 strani, broš. 70.

ŽENSKA IN MOŠKA RADOVEDNOST

Stara sporna točka, kdo je bolj radoveden, ženska ali moški, je sedaj dokončno rešena. Statistika je rešila z uro v roki in računalom. Rezultat je pa ta, da ostaja ženska pred izložbami komaj odlomek dihljaja dlje nego moški: namreč 17,6 sek., moški pa 17,3 sek.

Ženska in moška radovednost

Stara sporna točka, kdo je bolj radoveden, ženska ali moški, je sedaj dokončno rešena. Statistika je rešila z uro v roki in računalom. Rezultat je pa ta, da ostaja ženska pred izložbami komaj odlomek dihljaja dlje nego moški: namreč 17,6 sek., moški pa 17,3 sek.

Smrt "odkritelja" piramidona

Te dni je zadela dr. med. in phil. Karla Spiro, profesorja za fiziološko kemijo na univerzi v Bazlu, kap v času, ko se je mudil na obisku pri svojem alžaskem prijatelju župniku Wolfu. Pokušnik je spadal med klasike sodobne biokemije. Skupno s svojim učiteljem in prijateljem Hofmeistrom je utemeljil fizikalno kemijo celice, odkril je vpliv ionov na procese v živem organizmu in s tem postavil most od velikih odkritij v molekularni fiziki do biološke in medicinske vede. Spiro je bil posebno avtoriteta v kemiji beljakovin, živil in zdravil. Najbolj znano Spirovo sredstvo je piramidon. Vse sredstva proti glavobolu in za pomirjenje živcev so sestavljena iz njega ali vsaj iz njegovih sestavin.

Nesoglasje med Italijo in Anglijo.

Listi poročajo o dveh italijansko angleških incidentih. Prvi se je dogodil v Livornu, kjer je bil aretiran neki angleški častnik z angleške ladje "Baragrow", ki je po zatrujevanju policijskih organov snel italijansko zastavo z neke trgovine. Angleški častnik se zagovarja, da je hotel zastavo kupiti. Drugi, mnogo bolj resen incident se je pripetil na Malti, kjer se je mudil italijanski državni podtajnik pri ministrskem predsedstvu Giuntai, ki je na nekem svečanem dinerju zelo ostro govoril proti britanskim oblastem, ker so ukinile italijansko in v šolah in uradih na Malti. Zaradi tega Giuntovega govora pričakujejo listi, da bo angleška vlada po svojih diplomatskih intervirala v Rimu.

Pri čitanju knjige umrl.

V Bartoloven je umrl po večerji med čitanjem knjige 72-letni Imbro Flegzar. Sedel je k peči, domači so odšli iz sobe in ko so se vrnili so ga našli mrtvega s knjigo v roki.

Smrt v valovih Save.

V Zagrebu je skočila v Savo 20-letna delavka, tovarne "Bizjak" Agica Kunštek. V smrt je šla ba je iz obupa, ker je bila bolna, pa je niso hoteli sprejeti v bolnico.

Mali Oglasi imajo velik uspeh Prepričajte se!

Vsakourstne KNJIGE POUČNE KNJIGE POVESTI in ROMANI SPISI ZA MLADINO se dobi pri "GLAS NARODA" 216 W. 18th Street New York, N. Y. Telephone: CHELSEA 3878 POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Naj ljubezen joče

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

29

(Nadaljevanje.)

Lila mu streže s svojimi belimi, majhnimi rokami. Nanj se je ozirala s tako koketnimi in poželjivimi pogledi, da jo prime za prste in ji poljubi roko.

— Razvadil me boste, revnega samea, grofica.
— Samo od vas je odvisno, baron, da napravite konec temu žalostnemu stanu.

— Nisem je še našel, ki bi plaval pred menoj, kot moj ideal, — ji odvrne ter jo pri tem ostro pogleda.

Zdaj pa pride grof Verdin in barona pozdravi. Prične se zelo površen in vsakdanji pogovor. Grofu, mladi, gizdavi Boltin ni prav nič ugajal in mu tudi ni bilo prav, ako je Lila hotela s tem sosedom pogosto obečvati in to tem manj, ker ni bil poročen.

Ko pa pozneje pove Lili svoje tozadevno mnenje, se Lila razjari in mu jezo odgovori, da bo delala po svoji volji. Očita mu, da ji ne privoščajo majhne izpremembe. Veseli jo, da je vendar končno našla tovariša, da more z njim igrati tenis, da je Otokar za to prester in naj pomisli, da je sama osemnajst let mlajša od njega. — In Otokar se ji zopet vkloni ter trpi v hiši nepriljubljenega gosta, samo da je imel mir v hiši.

Lila je hrepnela po veselju, zabavi in izpremembi; srečna je bila, ako se je kdo klanjal in občudoval njeno lepoto. Moža se je že davno naveličala. Otokar se je stal in to je navdajalo Lilo z neestrpnostjo in nevoljo. Da saj ne bi tako hodil! Njegova odlična postava ni imela več onega ponosnega obnašanja. Truden je bil, sključen sam v sebi, z naprej pripognjenimi pleči.

Leon Boltin je bil eleganten — od svoje preče na glavi pa do židanih nogavic v belih tenis čevlji. Lila isti židani pas, kravata iste barve, židan robc, vse se je tako lepo skladalo. Lila je rada videla to skrbno elegantnost na moških — njen mož v žametnem sukniču, ki ga je navadno nosil, se ji je zdel starikav in smešen.

Lilino povabilo, da ostane pri večerji baron Boltin za nocoj uljudno odkloni. Objubi pa ji za jutri, da zopet pride za tenis. Lepo vreme so hoteli izkoristiti.

V nedeljo pride poslanski svetnik, ki ga otroci vriskaje pozdravijo. Nikdo jim ni mogel ubraniti, da mu ne bi šli do postaje naproti.

Šele pri večerji vidi Loro in jo spoštljivo pozdravi. Rudolf opazi iskro veselja, ki je zažarela v njenem očesu, ko si podasta roki. Gorak, mehke občutek se razlije po njem, kot vsakokrat, kadar stopi pred njim to mlado, lepo bitje. Pogrešal jo je — čutil je prav dobro — najrajši bi jo imel vedno poleg sebe.

Otrokom je prinesel različnih stvari in svakinja Lila je bila vesela fine bombonjere in novega romana, kar ji izroči.

Pozneje vidi v ateljeju Otokarjevo najnovejšo sliko. Dolgo stoji pred njo. Kako dobro je brat zadel Lori Bergerjevo, kako je pogodil njene lepe poteze. Rudolf takoj spozna, s kakim zamnjanjem je Otokar vodil svoj čopič, ko jo je slikal.

Iz slike je zrela prava pozicija.

Cvetočo sadno drevje je zelo živo odsevalo od modrega neba. Sveži zrak in svetli vovnj je dihal iz slike. Otrka sedita v zeleni travi in pazno gledata Lori, ki prime za vejo in jo pripogne k sebi. Lepa pomladanska boginja stoji med cvetjem in solnčni žarki ji obsevajo goste lase, ki ji bleste, kot bi bile iz zlatih niti.

— Na, kaj praviš! — vpraša grof Otokar in zvedavo pogleda brata. Opazil je, kako občuduje sliko, kar ga je napolnjevalo z veliko zadovoljnostjo.

— Že več let nisem videl nobene tvoje tako lepe slike! — Ali jo boš razstavil?

— Ne vem še.

— Razstavi! Slika zasluži, da jo še kdo drugi vidi.

— Saj bi — pa zopet: težko se ločim od nje.

— Razstavi jo, Otokar, potem pa jo daš meni.

Umetnik začudeno pogleda brata.

— To slika?

— Je kos doma! Ta lep vrt me tako zelo spominja na toliko tepih dni moje mladosti — in tvoji otroci, ki jih imam rad in so tako natančno zadeti in lepo naslikani.

Majhna rdečica je ležala na Rudolfovem obrazu, ko je rekel tako naglo.

Tedaj pa zašumi ženska obleka. Grofica Lila stoji na pragu ateljeja.

— Tukaj najdem gospoda? Je že čas za večerjo. Otroci že čakajo na strica.

— Takoj prideva! — pravi Otokar naglo in gre ženi nasproti, da ne bi mogla videti slike, katero je do sedaj iz nepoznanega vzroka vedno skrival pred njo.

— Na, Rudolf, kaj praviš o pridnosti svojega brata? Nevrjetno, koliko je naredil. — govori zaničljivo in se ozira okoli. In cesar Otokar ni želel, se je zgodilo: Lila zagleda sliko na stojalu. Stopi bližje.

— O, kaj pa je to? Tega še nisem videla! To menda naj bo kako presenečenje za mene! — Glasno se zasmije. — Krasno, krasno!

— S tvojo sodbo se popolnoma strinjam; tudi meni zelo ugaja. Otokarju sem k temu že čital! — pravi Rudolf.

— Ali to resno misliš? — In na sliki ne vidiš nič posebnega? — Ali misliš, da je prav, ako Otokar brez vednosti svoje žene sliko vzgojiteljsko svojih otrok?

— Seveda je prav! Zakaj pa ne?

— O, tudi ti si ponorel za tem madonskim obrazom, ravno tako kot Otokar. — Divje se zasmije.

— Lila, tvoja obdolžba je blazna! — zakliče Otokar nejevoljno, — popolnoma smešna.

— Ali misliš, prijatelj, da nisem opazila tvojih hrepenceh pogledov, s katerimi si požiral to osebo?

— Lila, iz umetnikovega stališča do lepote, pa nič drugega. To dekle, ki bi mogla biti moja hči — to se ne zlaga s tem, kar si domišljuješ.

— Pri vas moških je vse mogoče. Toda to ti povem. Ta slika ne bo razstavljena. Zdaj si vendar enkrat zopet nekaj naslikal, pa še to se ti ni posrečilo. S tako pacarijo ne boš osmešil mene in samega sebe.

— Po mojem mnenju se s to sliko ne more osmešiti, — oporeka Rudolf, — Otokarja sem k temu nagovoril.

— Neumnost! Slika bo ostala tukaj! Nikdar ne dopustim, da bi moje ime bilo kdaj komu v zasmech.

Rudolf takoj opazi, da govori iz Lile samo nevoščljivost in ljubljenost do lepše Lore in nič drugega.

In Otokar se ji pohlevno vkloni, molči na vse neumne obtožbe in očitke. Kot majhna furija stoji Lila pred njim, stiska pesti in mu jih moli pred nos, njen obraz je spačen brez dostojanstva, naravnost pošasten.

Rudolfu se zagnjusi njeno obnašanje in gre iz ateljeja.

Petnajsto poglavje.

Lori Bergerjeva je na vrtu narezala polno naročje belega in modrega španskega buzga in gre zopet proti gradu. Tedaj pa zastši za seboj korake. Nehote se ozre: kdo bi mogel biti ob tej tako zgodnji popoldanski uri!

Bil je baron Boltin, oblečen v tenis obleko. Na vrt je prišel skozi zadnja vrata, ker mu je bila pot z njegovega posestva bližja.

Oči mu zažare, ko tako nepričakovano najde krasno dekle samo, ki je zadnje čase napolnjevala vse njegove misli. Ne da bi rekel besedo, stopi k njej. Naglo se ozre proti gradu: vsa okna so bila zasenčena; nikogar ne vidi. Tedaj pa naglo prime za Lorino roko in ji prične prigovarjati. Lori ga ne razume in ga začudeno gleda.

Prime jo okoli pasu in ji šepoče:

(Dalje prihodnjč.)

TEŽKOČE ŠPANSKE REPUBLIKE

Mlada španska republika preživlja fazo, ki jo mora prestati in preboleti vsaka država, ko se po revolucionarnem potu osvobodila starega reda in začela življenje na novih temeljih. Tudi na Pirenejskem polotoku se odigravajo dogodki po davno ustanovljenem redu, kakršnega poznamo iz politične zgodovine drugih dežel. Opolnost, navdušenja, ki je prevzela špansko javnost po proglasitvi republike, je trajala komaj toliko časa, da je ustavotvorna skupščina v redu završila svoje delo. Že med tem delom je sicer vzplamtevalo nezadovoljstvo v posameznih pokrajinah, vendar je narod kot celota le potrpežljivo čakal, da njegovi zastopniki izvrše svojo nalogo.

Pretrpane nade, ki se stavijo ob takih prilikah na ustavo pa navadno razočarajo ljudske množice, kajti kljub sprejetim osnovnim zakonom novega državnega reda življenjske noče v redni tir. Ustava sama namreč nima one čudodelne moči, katero ji pripisuje narod. Nastopijo prva razočaranja, ki rode nevoljo, nezadovoljstvo in ostro kritiko pravkar dovršenega dela. Iz teh razočaranj se rode upori in nemiri, ki jih morajo vladajoči zatirati s sredstvi, kakršna ima pač na razpolago vsaka vladava. Register sredstev se vleče od prigovarjanja in sporazumnega kompromisa do ostrejših primerov, ko je treba uporabiti silo.

V takem položaju je danes vlada Azane, ki mora že ves čas svojega trimesečnega obstoja ne glede na sveže ustavne določbe uporabljati ostra sredstva, da zatira stavke, upore in nemire ter brani novi red pred razsolom. Ljudske množice s o si zapomnile visokoleteče obljube politikov v teku volilnega boja in zahtevajo sedaj izpolnitev mamljivih obetanj.

Pred vsem je poljedelskim slojem pred oči agrarna reforma, ki naj bi milijonom španskih poljedelskih delavcev dala zemlje in iz kolonov napravilo svobodne kmete na svojih lastnih tleh. To glavno vprašanje pa je po svoji naravi takega značaja, da se ne da rešiti brez noč, ko naj gre gospodarsko življenje svojo redno pot. Napismeni kolon je neuprtežljiv in modra opreznost vladajočih pri presoji agrarnega vprašanja in načina njegove rešitve.

ve vzbuja v neizobraženih kmetijskih vrstah sum, da bo morda ostalo vse pri starem in da bi znal kolon iziti iz revolucije praznih rok.

Tuja in domača prevratna agitacija večje izrablja ljudsko razpoloženje, bojazen in negotovost ter s precejšnjim uspehom razširja med nezadevnim in nevednim ljudstvom lahko dostopna anarhistična in komunistična gesla.

Druge sestavno silo opasnosti tvori industrijsko delavstvo, ki se že par desetletij udeležuje v sindikalističnih organizacijah, vendar kljub rezultatom zadnjih volitev ne tvori organično enotne stranke. Znatno del delavstva se pod vplivom tujine opredeljuje proti levici. Predsednik Azana sicer vlada s socialistično večino, ker je sam izšel iz male parlamentarne frakcije "Republikanska akcija", vendar pa njegov vladni način izziva nevoljo socialistov in jih tira v ekstremistično smer. Pri obstoječih razmerah predsedniku vlade, ki je treven in strog mož, ne preostaja nič drugega, nego da ukrepa po svoji volji ter običajno obvešča parlamenta o svojih korakih šele po izvršenih dejstvih.

Njegovi nasprotniki že odkrito govorijo o večnem kršenju ustave, s čimer da si Azana pripravlja pot k diktaturi. Nedavno Azanova preteklost je v tričetem nasprotstvu z njegovim sedanjim početjem. Kot udeleženec znanega vojaškega upora v Jaci tik pred revolucijo zatira sedaj slične pojave z nezaprano strogostjo, kot silen nasprotnik cenzure pod Primo de Rivero je uvelled sedaj vse hujski cenzurni postopek ter ustavlja ugodne liste, dasi zato nima nikakršne zakonite podlage. Vse kaže, da se bliža v Španiji nova politična era, ko bodo diktaturo izvajali baš oni elementi, ki so jo po pred prejšnjim režimom najhujše napadali ter jo končno tudi zrušili.

Ne dravo vretje se opaža tudi v meščanskih krajih, ki so se bili oklenili s svojimi nadami radikalna in demagoga Lerrouxa. Videli so v njem bodočega naslednika Azane, kar dovolj priča o silni brezglavosti liberalnega meščanskega tabora. V svojih agitacijskih izjavah pa jih je Lerroux temeljito razočaral, ker je začel napadati proti-

klerikalne določbe ustave, na drugi strani pa zahteval, naj vlada izpolni obljube, dane ljudstvu v volilnem boju, kar bi šlo v škodo meščanskega življa.

Položaj še poslabšuje padeč pesete in neugodnega gospodarskega stanja ne more zakriti niti mojstrski Carnerjev elaborat proračuna, ki izkazuje visok prebitok. Proračun imenujejo Španci mojstrsko fikcijo in nihče ne verjame rožnatim zatrjevanjem finančnega ministra. Napovedaj je tudi večje notranje posojilo, ki se ga bodo baje udeležile v znatni veri velike inozemske banke. Padeč pesete pa z neljubo odločnostjo demantira Carnerjevo proračunsko idilo.

TIRALICA ZA CESARJEM

Med drugimi znamenitostmi hrani praški policijski muzej tudi redkost, s kakršno se ne morejo ponazati slični zavodi v drugih državah. Muzej ima namreč pravo uradno tiralico praškega policijskega ravnateljstva, opremljeno s številko in podpisom oblasti in objavljeno v "Policijskem glasniku c. kr. policijskega ravnateljstva v Pragi" z dne 3. julija 1902 pod številko 1120. Urednik tega glasovitega lista je bil policijski adjunkt Vaclav Vejrik, ki je imel nadvse prijeten posel, dokler ni brezbožnost neznanih zlikovcev poseglo z zločinom roko tudi v njegov resort ter mu podvalila kukavičje jajce, ki je nepazljivega adjunkta spravilo ob lepo mesto v Pragi.

"Urednik" Vejrik je sprejemal iz dežel monarhije in iz ostalega sveta obvestila o pobeglih zločincih, zapisoval na tiralice uradne številke ter odpošiljal liste v tiskarno, kjer se je tiskal "Policijski glasnik". V tem svojem poslovanju mu je prišlo pod roke tudi naslednje obvestilo:

"Kaiser Wilhelm (sin kaiserja Friedricha, interniranega v Charlottenburgu pri Berlinu), ki je bil doslej zaprt v bližnici profesorja Buelowa, je pred nekoliko tedni ušel iz zavnoda. Na zadnje so ga videli v Marienburgu, kjer so ugotovili hud napad gobezdaške besnosti. Oblasti naj slede za njim ter naj uspehe zasledovanja javljo semkaj.

C. kr. policijsko ravnateljstvo Praga."

Adjunkt Vejrik je "uradovol", kakor je bil tega vajen že dolgo leta in kajpada ni niti posumil, da si je neznanji šaljevec v podloženi tiralici pošteno privoščil praško policijo. Zato je bil nemalo presenečen, ko je dva dni po objavi tiralice pričelo z vseh koncev monarhije kar deževati brzojavk, ki so opozarjale, da vsebuje tiralica izrazito razžaljenje veličanstva sedne Avstriji prijateljske in zavezniške veselje.

Pozornejši čitatelji so namreč takoj spoznali, da gre v tem primeru za mistifikacijo, ki si jo je nekdo dovolil na naslov samega cesarja Viljema II. Ta je namreč nekoliko tednov prej v pruskem Marienburgu izustil zelo bojeviti govor, v katerem je metal grožnje na levo in desno. Buelowova vlada je imela kasneje dovolj dela, da je zabilasala neprijeten vtisk Viljemovega govora, ki ga je tiralica označila kot gobezdaško besnost.

Zadeva ni ostala skrita nemški vladi, ki je zahtevala zadoščeno za to uradno žalitev. Adjunkt Vejrik je bil premeščen, kar pa nemški vladi ni bilo dovolj. Dosegla je tudi odstavitev policijskega ravnatelja, ki je bil Nemeec, in na njegovo mesto je prišel Čeh za ravnatelja praške policije. Namestu da bi v smislu tiralice zasledovali pobeglega kaiserja Wilhelma, je moral ves policijski aparat vohati za neznanim zlikovcem, ki ga pa seveda niso našli. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je marsikdo uvidel, da bi bilo bolj pametno postopati v smislu tiralice, ker bi bilo s tem prihranjeno mnogo nesreče vsemu človeštvu. V razposajeni šali je bilo mnogo bridke resnice in proroškega daru.

- 13. aprila: Bremen, Cherbourg, Bremen
- 14. aprila: New York, Hamburg, Cherbourg
- 15. aprila: Mauretania, Cherbourg
- 20. aprila: Europa, Cherbourg, Bremen
- 21. aprila: Albert Ballin, Hamburg, Cherbourg
- 22. aprila: France, Havre
- 23. aprila: Cleveland, Hamburg, Cherbourg
- 24. aprila: Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
- 25. aprila: Hamburg, Cherbourg, Hamburg
- 26. aprila: Hamburg, Cherbourg, Hamburg
- 27. aprila: Aquitania, Cherbourg
- 28. aprila: Hamburg, Hamburg, Cherbourg
- 29. aprila: Columbus, Cherbourg, Bremen
- 30. aprila: Homefic, Cherbourg
- 1. maja: Havre, Cherbourg, Bremen
- 2. maja: Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
- 3. maja: Berengaria, Cherbourg
- 4. maja: Bremen, Cherbourg, Bremen
- 5. maja: Deutschland, Cherbourg, Hamburg

- 6. maja: Olympic, Cherbourg
- 7. maja: Mauretania, Cherbourg, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
- 12. maja: Europa, Cherbourg, Bremen, New York, Cherbourg, Hamburg
- 14. maja: Paris, Havre
- 15. maja: Aquitania, Cherbourg, Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
- 16. maja: Reliance, Cherbourg, Hamburg
- 17. maja: Majestic, Cherbourg
- 18. maja: Columbus, Cherbourg, Bremen, Vulcanica, Dubrovnik, Trst
- 19. maja: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
- 20. maja: Homefic, Cherbourg
- 21. maja: Bremen, Cherbourg, Bremen
- 22. maja: Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
- 25. maja: Berengaria, Cherbourg
- 26. maja: Hamburg, Cherbourg, Hamburg
- 27. maja: France, Havre
- 28. maja: Olympic, Cherbourg
- 29. maja: Europa, Cherbourg, Bremen
- 30. maja: Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
- 1. maja: St. Louis, Cherbourg, Hamburg

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre Na Hitrem Ekspresnem Parniku ILE DE FRANCE

29. APRILA (opolnoči)

3. JUNIJA

PARIS

13. Maja (ob polnoči)

11. Junija — 29. Junija

LAFAYETTE

16. Aprila — 21. Maja

3. razred do Ljubljane in nazaj od \$139.00 naprej

Za pojasnila in polne liste vprašajte naše pooblaščenega agente

French Line

19 STATE STREET, NEW YORK

VSE LINIJE in PARNIKE
Spodaj imenovana slovenska trdka zastopa vse važne

Trans-atlantske Linije
in zato lahko odpremi vsakega potnika na kateremkoli parniku. V vašem interesu je, da se kadar mislite na potovanje v stari kraj, ali od tam sem, vselej obrnete na staro, znano in zanesljivo domače podjetje:

LEO ZAKRAJŠEK
General Travel Service
1359 Second Ave., New York, N. Y.
13 LET V TEM POSLU!

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POSTNINO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA

"GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE.

GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

216 West 18 Street New York, N. Y.

150 strani dobrega čtiva

Cena 50 centov

Ni še prepozno, da dobite Vaš izvod Koledarja za 1932.

Posljite naročilo še danes na

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York

VERO, DA BOSTE ZADOVOLJNI

*****

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

*****